

รูปแบบของพฤติกรรมมนุษย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพันธุ์วดี ไวยรูป

ลำดับพัฒนาการ ของ프로ยด์

<https://www.youtube.com/watch?v=-oE8MuVWr-8>

รูปแบบของพฤติกรรมมนุษย์

● สาเหตุ

การเข้าใจมนุษย์สามารถดูได้จากสิ่งที่เขาแสดงออก มนุษย์แสดงพฤติกรรมต่างๆ เนื่องจากมีสิ่งมากระตุ้น (ความเชื่อของนักจิตวิทยาากลุ่มพฤติกรรมนิยม) เราเรียกสิ่งที่มากระตุ้นว่า

สิ่งเร้า

และเรียกพฤติกรรมที่แสดงออกว่า การตอบสนอง

STIMULUS สิ่งเร้า
S
สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่ออินทรีย์

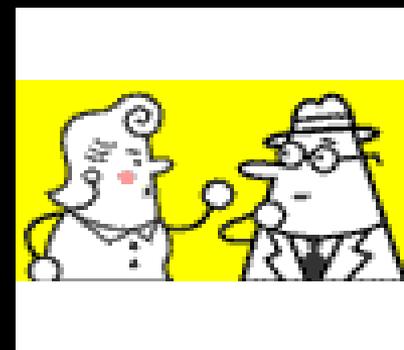
ภายนอก ทั้งรูปธรรม (เพื่อน รูปภาพ แสง)
และนามธรรม (การชมเชย การติเตียน)
ภายใน การทำงานของอวัยวะภายในที่จะ
กระตุ้นอินทรีย์ทำให้รู้สึกหิว เหนื่อย เจ็บ ฯลฯ

ORGANISM อินทรีย์
O

หมายถึง สิ่งมีชีวิตทั้งคนและสัตว์ การทดลอง
บางครั้งไม่สามารถทดลองกับคนได้

RESPONSE การตอบสนอง
R

หมายถึง พฤติกรรมที่อินทรีย์แสดงออกมา
เช่น ยิ้มเพราะคุณครูชม การตั้งใจเรียน

กฎเกณฑ์เกี่ยวกับพฤติกรรม

1. พฤติกรรมทุกอย่างย่อมมีสาเหตุ
ซึ่งสาเหตุที่แท้จริงอาจไม่ใช่สิ่งที่เราคิด
2. สาเหตุที่เหมือนกันอาจมีพฤติกรรมที่ต่างกัน
3. สาเหตุที่แตกต่างกันอาจมีพฤติกรรมที่เหมือนกัน

ที่มาของ
พฤติกรรม

พฤติกรรมที่มีมาแต่กำเนิด

สามารถตอบสนองได้โดยไม่ต้องเรียนรู้ เช่น

การที่ลูกเต่าออกจากไข่แล้วเดินลงทะเล

การเกิดกิริยาสะท้อนสะดุ้งเมื่อได้ยินเสียงดัง

พฤติกรรมการเรียนรู้

เกิดจากการได้ฝึกฝน มีประสบการณ์

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรม

สรีรวิทยา

เป็น
ปัจจัยพื้นฐาน
เช่น หิวก็ไป
หาอาหารกิน
เสียใจก็ร้องไห้

สิ่งแวดล้อม

อากาศ
เครื่องใช้ คน
การแต่งกาย
แสงสว่าง
บรรยากาศ
เสียง
ฯลฯ

สังคม

ข้อกำหนด
ของสังคมใด
สังคมหนึ่ง
การเคารพ
สิทธิของผู้อื่น
ตำแหน่งที่
สังคม
กำหนดให้

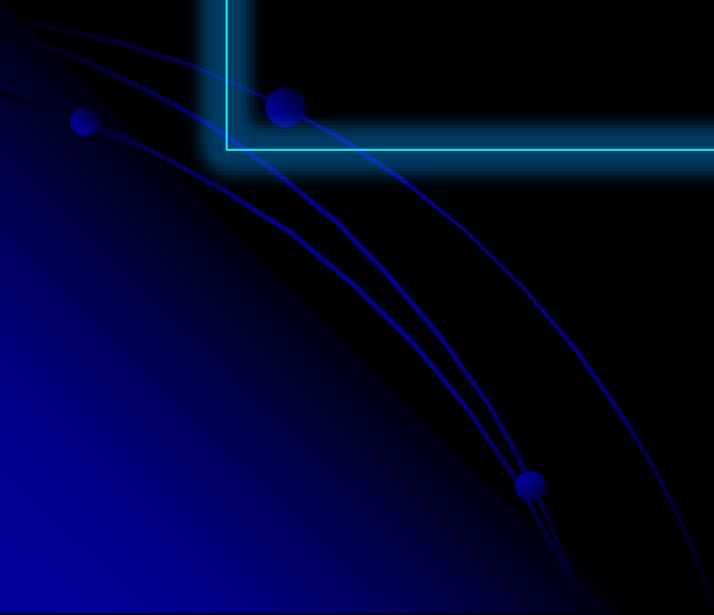
ทัศนคติ

ความรู้ลึกที่
บุคคลมีต่อสิ่ง
ใดสิ่งหนึ่ง
ขึ้นกับ
ประสบการณ์
ที่ได้รับ
เปลี่ยนแปลง
ได้แต่ยาก

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้น
พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับ
เด็กปฐมวัย

ความหมายของการเรียนรู้ (Learning)

- * ต้องมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นค่อนข้างถาวร
- * การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นผลมาจากประสบการณ์ ไม่ใช่การตอบสนองตามธรรมชาติ สัญชาตญาณ พิชัยของยา หรืออุบัติเหตุต่างๆ

ทฤษฎีการเรียนรู้

จากการศึกษาของนักจิตวิทยาแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ

กลุ่มพฤติกรรมนิยม

การเรียนรู้เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับ
สภาพแวดล้อม

กลุ่มปัญญานิยม

ความรู้ที่เราได้มานั้นต้องผ่านการเรียนรู้
การเปลี่ยนแปลงความรู้นั้นก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

กลุ่มพฤติกรรมนิยม

นักจิตวิทยาที่สำคัญ คือ

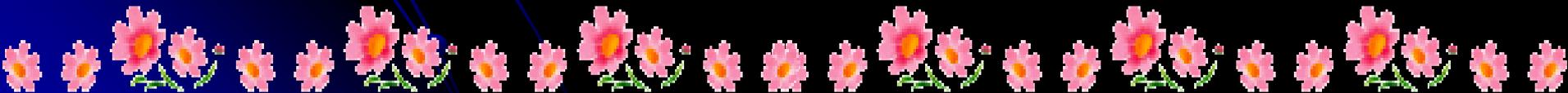
1. PAVLOV

2. WATSON

3. THORNDIKE

4. SKINNER

5. BANDURA

พาฟลอฟ (PAVLOV)

เป็นแพทย์และนักสรีรวิทยาชาวรัสเซีย

ค้นพบการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก

(Classical conditioning)

โดยทดลองกับสุนัข

1

BEFORE CONDITIONING

2

Unconditioned stimulus

Unconditioned response

Neutral stimulus

No response

DURING CONDITIONING

3

Food + Bell

Unconditioned response

4

Conditioned stimulus

Conditioned response

อาหาร
(สิ่งเร้าที่**ไม่มี**เงื่อนไข)

น้ำลายไหล
(การตอบสนองที่**ไม่มี**เงื่อนไข)

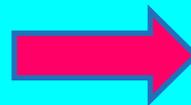
unconditioned stimulus
หรือ **us**

unconditioned response
หรือ **ur**

เสียงกระดิ่ง

ไม่มีเงื่อนไขต่อการน้ำลายไหล

เสียงกระดิ่ง + อาหาร
(สิ่งเร้าที่**มี**เงื่อนไข)

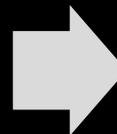

น้ำลายไหลเมื่อได้ยินเสียงกระดิ่ง
(การตอบสนองที่**มี**เงื่อนไข)

conditioned stimulus
หรือ **cs**

conditioned response
หรือ **cr**

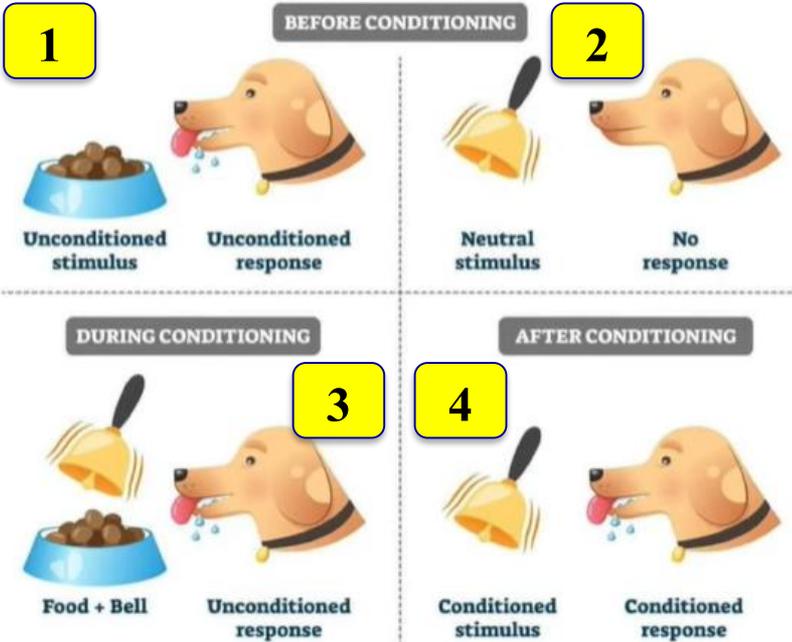
เสียงกระดิ่ง

น้ำลายไหล

พาฟลอฟ (Pavlov)

การทดลอง

ขั้นที่ 1 เสียงกระดิ่ง (CS) ไม่มีน้ำลาย ผงเนื้อ (UCS) น้ำลายไหล (UCR)

ขั้นที่ 2 เสียงกระดิ่ง น้ำลายไหล (UCR) และผงเนื้อ (UCS) ทำขั้นที่ 2 ซ้ำกันหลาย ๆ ครั้ง

ขั้นที่ 3 เสียงกระดิ่ง (CS) น้ำลายไหล (CR)

พาฟลอฟ เชื่อว่า **การวางเงื่อนไข**กับการเรียนรู้เป็นสิ่งเดียวกัน

การวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก สามารถนำมาใช้อธิบายอารมณ์ต่างๆของเราได้

การนำทฤษฎีพาฟลอฟไปใช้กับการจัดการศึกษาปฐมวัย

1. สร้างเงื่อนไขเพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกชอบที่จะเรียน
และลบพฤติกรรมที่วางเงื่อนไข พฤติกรรมที่ไม่ต้องการ

2. อาจนำภาพและคำมาให้เด็กดูบ่อยๆ
ต่อมาเด็กจะจำคำได้โดยไม่ต้องดูภาพ

วัตสัน (Watson)

การเรียนรู้มีขอบเขตอยู่เฉพาะพฤติกรรมที่สังเกตได้เท่านั้น
และเกิดจากการเชื่อมโยงเหตุการณืหนึ่งกับอีกเหตุการณืหนึ่ง

พฤติกรรมมักเกิดขึ้นอีกเมื่อผลทางบวกตามมา
และพฤติกรรมมักไม่เกิดขึ้นอีกเมื่อไม่มีผลตามมา
หรือเกิดผลทางลบตามมา

ทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไคค์ กฎการเรียนรู้ 4 ข้อ

1. กฎแห่งความพร้อม : การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ถ้าผู้เรียนมีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ

2. กฎแห่งการฝึกหัด : การฝึกหัดหรือกระทำบ่อยๆ ด้วยความเข้าใจ จะทำให้การเรียนรู้นั้นคงทนถาวร

3. กฎแห่งการใช้ : ความมั่นคงของการเรียนรู้จะเกิดขึ้นหากมีการนำไปใช้บ่อยๆ หากไม่มีการนำไปใช้อาจลืมได้

4. กฎแห่งผลที่พึงพอใจ : เมื่อบุคคลได้รับผลที่พึงพอใจย่อมอยากจะเรียนรู้ต่อไป แต่ถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจจะไม่อยากเรียนรู้

การนำทฤษฎีธรอนโดค ไปใช้กับการจัดการศึกษาปฐมวัย

1. การลองผิดลองถูกบ้าง ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา จดจำ
เข้าใจในสิ่งที่เรียนและภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนเองได้ทำ

2. การสำรวจความพร้อมของผู้เรียน เป็นการเชื่อมโยงความรู้เดิม
กับความรู้ใหม่จะทำให้การเรียนรู้นั้นคงทนถาวร

3. การฝึกทักษะแก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนเกิดทักษะในเรื่องนั้นอย่างแท้จริง
แต่ไม่ควรฝึกซ้ำซากจนสร้างความเบื่อหน่าย

**4. การนำสิ่งที่เรียนไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ บ่อยๆเมื่อเกิด
การเรียนรู้แล้ว**

สกินเนอร์ (B.F.Skinner)

การนำทฤษฎีสกินเนอร์ ไปใช้กับการจัดการศึกษาปฐมวัย

การใช้การเสริมแรงทุกขั้นตอนของกิจกรรม เช่น
การชมเชย การให้รางวัล

การปลูกฝังพฤติกรรม(ที่ดี) และลดพฤติกรรมบางอย่าง(ที่ไม่ดี)
ให้การเสริมแรงเฉพาะเรื่องที่ต้องการ
เพื่อให้เกิดเป็นนิสัยติดตัว

แต่ถ้าต้องการให้พฤติกรรมใดหายไป ก็ลดการเสริมแรงพฤติกรรมนั้น

แบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนย่อยๆ เป็นขั้นๆ จัดลำดับจากง่ายไปหายาก
เมื่อสำเร็จแต่ละขั้นจะได้รับแรงเสริมหรือให้รางวัลทันที

แบนดูรา (Bandura)

เด็กสามารถเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ได้โดย
การสังเกตตัวอย่างของพฤติกรรมนั้น
ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1. Attention stage

ขั้นเกิดความสนใจ สามารถแยกแยะและตีความเหตุการณ์ได้

2. Retentional stage

ขั้นที่เด็กสามารถจำเหตุการณ์นั้นได้

3. Reproductive stage

ขั้นที่เด็กทบทวนเหตุการณ์นั้นกลับมาอีกได้

4. Motivational stage

ขั้นที่แรงบันดาลใจให้แสดงพฤติกรรมนั้นหรือไม่แสดงพฤติกรรมนั้น

การเสริมแรงไม่จำเป็นต่อการเรียนรู้

แต่จำเป็นในการทำให้เด็ก

ดำเนินพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ต่อไป

(อยากให้ทำแบบนี้ต่อไปอีก)

เช่น เด็กเตะบอลได้ และเพื่อให้เด็กเตะบอลได้ต่อไป

ต้องให้การเสริมแรงแก่เด็ก เช่น คำชมเชย

กลุ่มปัญญานิยม

นักจิตวิทยาที่สำคัญ คือ

PIAGET
BRUNER
ERIKSON

เพียเจต์ (Jean Piaget)

นักจิตวิทยาชาวสวิส เชื่อว่า

การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดจากการปรับตัวและการสร้างสมดุล

ระหว่างสติปัญญากับสภาวะแวดล้อม

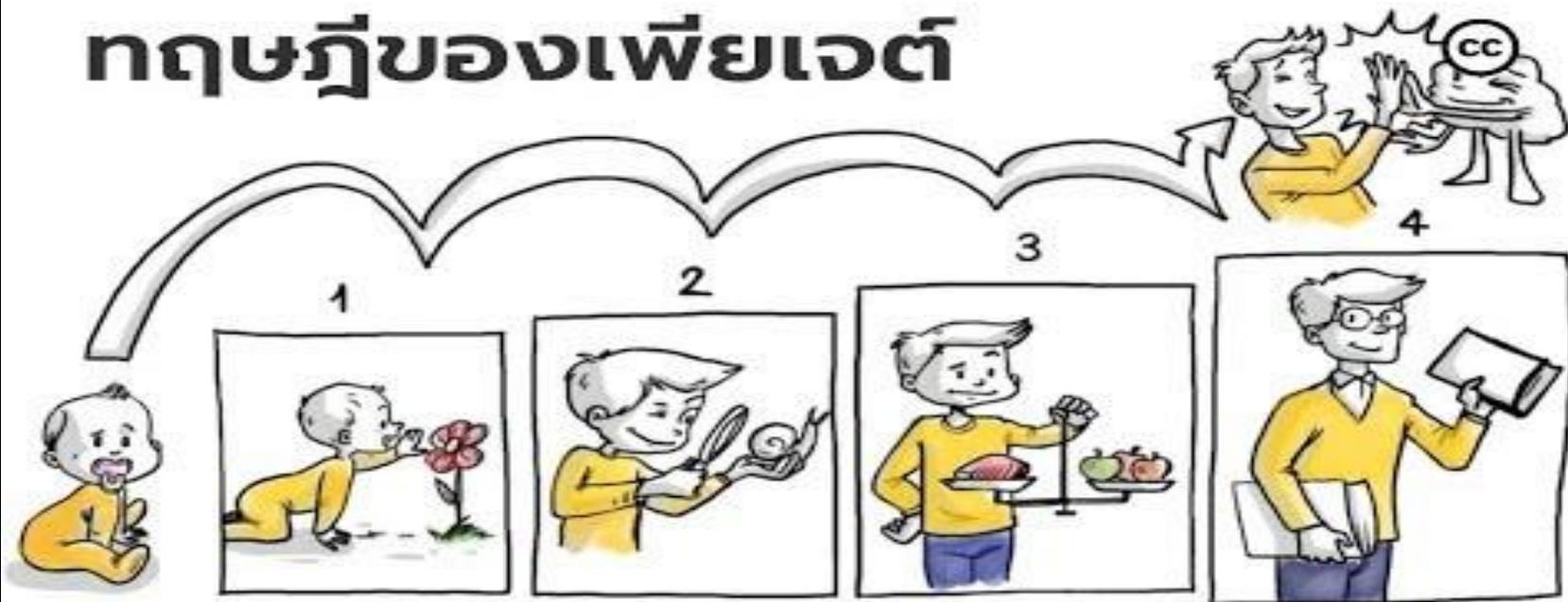
ที่จะทำให้มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่

พัฒนาการของมนุษย์มีความต่อเนื่องและเจริญขึ้นตามวุฒิภาวะ

และพัฒนาการของมนุษย์ย่อมขึ้นอยู่กับ

พัฒนาทางสติปัญญาของบุคคลนั้น

ทฤษฎีของเพียเจต์

<https://www.youtube.com/watch?v=-oE8MuVWr-8>

ขั้นของการพัฒนา มีดังนี้

1. ขั้นประสาทรับรู้และการเคลื่อนไหว

(Sensorimotor stage)

อายุแรกเกิด - **2** ปี เด็กจะเริ่มจับ กำ นั่ง เดิน และ
มอง เด็กจะมองว่าวัตถุไม่มีการเปลี่ยนแปลงและมี
ลักษณะเฉพาะแม้ว่า วัตถุจะเปลี่ยนแปลงไป
เข้าใจว่าวัตถุยังคงอยู่แม้ว่าจะดับสายตาไปแล้ว

2. **ชั้นความคิดเกิดก่อนปฏิบัติการ**

(Preoperational stage)

อายุ 2 - 7 ปี เด็กเริ่มเข้าใจสัญลักษณ์และใช้ภาษาแทน

ความหมายของเหตุการณ์และสิ่งต่าง ๆ

ให้ความสนใจกับวัตถุที่เคลื่อนไหว แม้จะไม่เข้าใจ

ความคิดที่เป็นนามธรรม เช่น ความกว้าง ความลึก

ความหนา เป็นต้น

ระยะการพัฒนาแต่ละขั้นที่สูงขึ้น จะมีรากฐานมาจากระยะขั้นก่อนๆ

เด็กจะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง (**Egocentric**)

ไม่สามารถเข้าใจความคิดของคนอื่นที่เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ

ไม่สามารถบอกเหตุผลได้ว่าทำไมวัตถุจึงเปลี่ยนรูปร่าง

เด็กจะเริ่มเข้าใจสังคม เลียนแบบบทบาทต่างๆ

- ครูและเพื่อนจะมีความสำคัญต่อความคิดและการกระทำ
- ลดการยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง

BRUNER

บรูเนอร์มีความเชื่อว่า

“ การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคมที่ผู้เรียน

จะต้อง

ลงมือปฏิบัติ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

ทั้งนี้โดย

มีพื้นฐานอยู่บนประสบการณ์หรือความรู้เดิม ”

บรูเนอร์ (Bruner)

การนำทฤษฎีบรูเนอร์ไปใช้กับการจัดการศึกษาปฐมวัย

จัดเนื้อหาโดยรวมรวมความรู้ต่างๆ

ให้มีความสัมพันธ์กัน / เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่าง

ประสบการณ์เดิมกับเนื้อหาใหม่

และให้สอดคล้องกับพัฒนาการทางสติปัญญาให้มากที่สุด

พื้นฐานวิชาการบางอย่าง สามารถนำมาจัดเป็นรูปแบบ

ให้มีความยากง่ายสอดคล้องกับระดับผู้เรียนได้

บรูเนอร์ (Bruner)

การนำทฤษฎีบรูเนอร์ไปใช้กับการจัดการศึกษาปฐมวัย

เน้นการคิดที่ส่งเสริมการหาเหตุผล

อาจอาศัยการคาดคะเนหรือการเดาอย่างมีหลักวิชา

เป็นการคิดที่นำไปสู่ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ซึ่งควรปลูกฝังให้เด็กปฐมวัย

จัดกิจกรรมที่สร้างแรงจูงใจให้เด็กพอใจที่จะเรียนรู้

และให้การเสริมแรง

อีริกสัน (Erik H.Erikson)

นักจิตวิทยาชาวเยอรมัน

อีริกสันเห็นว่า

การพัฒนาดนเป็นการพัฒนาตามขั้นจิตวิทยาสังคม
(Psychosocial stage) 8 ขั้น (เลือกมา 3 ขั้น) ดังนี้

1. ขั้นความรู้สึกไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจ

(Trust versus mistrust)

ช่วงวัยทารก อายุแรกเกิด - 1 ปี

จะต้องเลี้ยงดูให้เกิดความอบอุ่น

ให้ได้รับสิ่งที่ต้องการเพราะถ้าเด็กต้องการแล้วไม่ได้

จะกลายเป็นคนหวาดระแวงตั้งแต่นั้นแล้ว

เด็กวัยนี้จะชอบหยิบฉวยทุกสิ่งทุกอย่าง
ตามใจของตนเอง

ซึ่งเป็นลักษณะพัฒนาการที่จะทำให้เด็ก
ไม่รู้จักการรับ การให้ผู้อื่น
ทำให้ยังเข้าสังคมกับผู้อื่นไม่ได้

2. **ขั้นความรู้สึกเป็นอิสระหรือสงสัย**

ไม่แน่ใจความสามารถของตน

(Autonomy versus doubt) อายุ 1-3 ปี

เป็นวัยที่เด็กสามารถควบคุม

กล่อมเนื้อหูดของอวัยวะขับถ่ายได้

รู้สึกมีอิสระที่จะขับถ่ายหรือไม่ขับถ่าย

การบังคับให้ขับถ่าย

จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกสงสัยว่า

ตนเองมีอิสระหรือไม่มีอิสระ

พ่อแม่ควรฝึกให้เด็กรู้จักขยับถ่ายให้เหมาะสมกับ
เวลาและสถานที่

ด้วยการผ่อนปรนไม่ควรเข้มงวด เพราะเด็กวัยนี้

อาจมีความไม่แน่ใจว่าจะกลับไปฟังพากคนอื่นตลอดเวลา
(สบายกว่า)

หรือจะกลับมาฟังตนเอง (มีอิสระแต่ต้องรับผิดชอบ)

ถ้าฝึกให้เด็กขบถ่ายโดย
เข้มงวดในเรื่องเวลาและสถานที่
เด็กอาจใช้วิธีลดความไม่สบายใจ
โดยทำตัวให้เหมือนทารกอยากคุณนมแม่
หรือถ้ามีน้องก็อิจฉาน้อง
ถ้าพัฒนาการขั้นนี้เป็นไปได้ดี
เด็กจะมีพลังความตั้งใจทำสิ่งต่าง ๆ
และรู้จักควบคุมตนเอง

3. **ขั้นความคิดริเริ่มหรือความรู้สึกรู้ผิด**

(Initiative versus guilt)

วัยก่อนเข้าเรียนอายุประมาณ 3 - 5 ปี

**เป็นวัยที่เด็กสามารถช่วยตัวเองได้ เริ่มแสดง
ความสามารถใหม่ๆ ออกมา เช่นการพูด การคิด**

3. ชั้นความคิดริเริ่มหรือความรู้สึกลึกซึ้ง

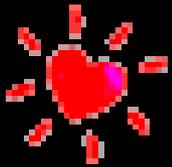
(Initiative versus guilt)

วัยก่อนเข้าเรียนอายุประมาณ 3 - 5 ปี

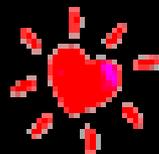
แต่ถ้าพ่อแม่กำหนดกติกาการกระทำของเด็ก

จะมีผลทำให้เด็กไม่มีความคิดสร้างสรรค์

พูดติดอ่าง และเป็นคนกลัวทำผิดตลอดเวลา

พ่อแม่จะต้องสนับสนุนและส่งเสริม
ให้เด็กได้แสดงออกมากที่สุดใน

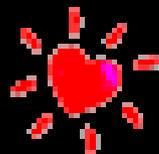

แต่ถ้าพ่อแม่ตำหนิติเตียนการกระทำของเด็ก

จะมีผลทำให้เด็กไม่มีความคิดสร้างสรรค์

พูดติดอ่าง และเป็นคนกลัวทำผิดตลอดเวลา

ถ้าเลี้ยงเด็กด้วย...

การยอมรับ	เขาจะเป็นคนที่พอใจในตนเอง
การในก้าคังใจ	เขาจะเป็นคนที่เชื่อมั่นในตนเอง
ความสุจริตธรรม	เขาจะเป็นคนมีใจเป็นธรรม
ความเป็นมิตร	เขาจะมีความรัก ความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์
ความรักความอบอุ่น	เขาจะเป็นคนมีศรัทธาในชีวิต
คำต่าานิติเตีงน	เขาจะเป็นคนลั้มเนคว

ความแจ่งนงัน	เขาจะเป็นคนงลาดอง
ความละอง	เขาจะเป็นคนเงีแวง
ความมานะ	เขาจะเป็นคนอดทน
ความซันซม	เขาจะเป็นคนซาบซึ้งในคุณด่าองตนเองและผู้อื่น

